

Вступ до школи і молодший шкільний вік є важливим етапом життєвого шляху дитини. Оскільки школа – це не лише навчальний процес, а й важлива площина життя зростаючої особистості, людям, які працюють з першокласниками, важливо мати уявлення не лише про систему знань, умінь та навичок, з якими діти прийшли до школи, а й про їхні очікування, бажання, наміри, переваги, уявлення про самих себе та своє місце серед інших.

Початок навчання дитини в першому класі – складний і відповідальний етап. Адже дуже багато змін відбувається. Це не тільки нові умови життя та діяльності, це й нові контакти, нові стосунки, нові обов'язки.

Змінюється соціальна позиція: був просто дитиною, тепер став учнем. Змінюється соціальний інститут навчання і виховання: не садочок чи бабуса, а школа, де навчальна діяльність стає провідною, обов'язковою, соціально значущою та оцінюваною, такою, що розширює права та обов'язки дитини, її взаємостосунки з навколишнім середовищем. Змінюється все життя дитини: усе підпорядковується навчанню, школі, шкільним справам.

Адаптація – процес і результат зникнення напруження. Пристосування дитини до школи відбувається не одразу. Не день і не тиждень потрібно для того, щоб призвичаїтися до школи по-справжньому. Це досить тривалий процес, який пов'язаний зі значним напруженням усіх систем організму. Лише через 5-7 тижнів поступово підвищуються та стають більш стійкими показники працездатності, у дитини спадає напруга та тривожність.

Діти, яким важче пристосуватися до школи, потребують особливої уваги та індивідуальної підтримки як з боку вчителя, так і з боку психолога, який здійснює психологічний супровід цього процесу.

Рекомендації батькам:

- створення сприятливого психологічного клімату для дитини з боку всіх членів родини;
- роль самооцінювання дитини в адаптації до школи (чим нижче самооцінювання, тим більше труднощів у дитини у школі);
- перша умова шкільного успіху – самоцінність дитини для її батьків
- формування інтересу до школи, прожитого шкільного дня;
- обов'язкове знайомство з дітьми класу і можливість спілкування з ними після школи;
- неприпустимість фізичних покарань, залякування, критики на адресу дитини, особливо у присутності інших людей (бабусь, дідусів, однолітків);
- виключення таких мір покарання, як позбавлення задоволень, фізичні й психічні покарання;
- урахування темпераменту дитини у період адаптації до шкільного навчання;
- надання дитині самостійності в навчальній роботі й організація контролю за її навчальною діяльністю;
- заохочення дитини не тільки за навчальні успіхи;
- моральне стимулювання досягнень дитини;
- розвиток самоконтролю і самооцінювання, самодостатності дитини.

Рекомендації батькам щодо сприяння успішності процесу адаптації дітей до навчання в школі

- Вранці будіть дитину спокійно, з усмішкою та лагідним словом. Не нагадуйте вчорашні прорахунки, особливо мізерні, не вживайте образливих слів.
- Не відправляйте дитину до школи без сніданку, бо вона багато працює та витрачає сили.
- Збираючи дитину до школи, побажайте їй успіхів.
- Старання дитини обов'язково мають бути визнаними. Позитивна оцінка і добре, тепле ставлення необхідні дитині для хорошого самопочуття, для формування такої особливої риси як впевненість у своїх можливостях.
- В режимі дня для кожної дитини повинні бути обов'язки, закріплені за нею на тривалий час. Дитина, яка працює вдома легко залучається до навчання.
- Розширюйте і збагачуйте навички спілкування з дорослими та однолітками, вчить враховувати думки інших для формування власних поглядів.
- Не порівнюйте дитину з іншими дітьми.
- Не обговорюйте при дитині проблеми її поведінки. Вислуховуйте зауваження вчителя не в присутності дитини, вислухавши не поспішайте влаштовувати сварку.
- Дозволяйте дитині виявити самостійність, заохочуйте найменші вияви.
- Розвивайте світогляд дитини, сприяйте розширенню її інтересів.
- Після школи дитина не повинна одразу сідати за виконання завдань, 2-3 години вона має відпочити. Найкращий час для виконання домашніх завдань з 15 до 17 години.
- Під час виконання завдань не стійте над дитиною, давайте їй можливість самостійно працювати.
- Аргументуйте свої заборони та вимоги: діти чутливі до несправедливості, яка присутня в більшості вимог.
- Протягом дня знайдіть півгодини для спілкування з дитиною. Головними мають бути справи дитини, її радощі і біль.
- У сім'ї має бути єдина тактика спілкування всіх дорослих з дитиною. Всі запитання щодо виховання дитини вирішуйте без неї.

- Завжди будьте уважними до стану здоров'я дитини.
- Намагайтеся дивитися на світ очима дитини. Будьте щирими у спілкуванні з нею, цікавтеся її інтересами.

Десять заповідей для мами і тата першокласника:

1. Починайте «забувати» про те, що ваша дитина маленька. Давайте їй посильну роботу вдома, визначте коло її обов'язків.
2. Визначте загальні інтереси. Це можуть бути як пізнавальні, так і життєві інтереси.
3. Залучайте дитину до економічних проблем родини. Поступово привчайте порівнювати ціни, орієнтуватися в сімейному бюджеті.
4. Не лайте, а тим більше – не ображайте дитину в присутності сторонніх. Поважайте почуття й думки дитини. На скарги з боку навколишніх, навіть учителя або вихователя, відповідайте: «Спасибі, ми обов'язково поговоримо на цю тему».
5. Навчіть дитину ділитися своїми проблемами. Обговорюйте з нею конфліктні ситуації, що виникли з однолітками та дорослими.
6. Постійно говоріть з дитиною. Розвиток мовлення – запорука гарного навчання.
7. Відповідайте на кожне запитання дитини. Тільки в цьому випадку її пізнавальний інтерес ніколи не вгасне.
8. Постарайтеся хоч іноді дивитися на світ очима вашої дитини. Бачити світ очима іншого – основа для взаєморозуміння.
9. Частіше хваліть вашу дитину. Хваліть словом, усмішкою, ласкою.
10. Не будуйте ваші взаємини з дитиною на заборонах. Завжди пояснюйте причини ваших вимог, якщо можливо запропонуйте альтернативу. Повага до дитини зараз – фундамент шанобливого ставлення до вас тепер і в майбутньому.

Поради педагога батькам майбутніх першокласників

- Для дитини ви – зразок мовлення, адже діти вчать мови, наслідуючи. Не забувайте, що мова та мовлення краще розвиваються в атмосфері спокою, безпеки, любові.
- Виявляйте готовність спухати. Якщо роль слухача вас утомлює, якщо ви поспішаєте, не забувайте: терпіння, виявлене вами, суттєво полегшить ваші проблеми в майбутньому.

- Забезпечуйте дитині широкі можливості користування кожним із 5 відчуттів: вона повинна бачити, слухати, торкатися руками, куштувати на смак різноманітні елементи навколишнього світу.
- Допомагайте дитині розвивати дрібну моторику м'язів руки, аби їй було легше опанувати письмо. Для цього необхідно вирізати, малювати, зафарбовувати, будувати, складати невеликі за розміром деталі, зображення тощо.
- Забезпечуйте всі можливості та умови для повноцінної гри дитини. Гра – це її провідна діяльність, це її робота.
- Працуйте з дитиною над розвитком її пам'яті, уваги, мислення. Для цього сьогодні пропонується багато ігор, головоломок, задач у малюнках тощо.
- Запровадьте для дитини вдома єдиний режим і обов'язково дотримуйтеся його виконання всіма членами родини.
- Дитина повинна мати вдома певне доручення і відповідати за результат його виконання.
- Необхідною умовою емоційно-вольового розвитку дитини є спільність вимог до неї з боку всіх членів родини.
- Не завищуйте і не занижуйте самооцінку дитини, оцінюйте її результати адекватно, і доводьте це до її відома.

Поради психолога батькам майбутніх першокласників

Щоб перший похід у школу не став для малюка стресом, як і звикання до нового статусу «дорослого» (процес адаптації в новому колективі, з новим розпорядком дня, обов'язками у вигляді уроків, домашніх завдань тощо), готуватися слід заздалегідь. В ідеалі- за місяць до початку нового року.

Психологи рекомендують діяти за таким планом:

Ходити гуляти до школи

Обов'язково влаштувати дитині докладну екскурсію. Зайти всередину школи, показати першокласнику клас, спортивний зал, їдальню, туалет, медпункт та інше. Візит до школи до початку занять можна повторити кілька разів, щоб дитина звикла й запам'ятала, що і де є на новій місцевості. І не розгублювалась, зокрема у перші дні. **Увага!** Прогулянки до школи треба здійснювати якнайчастіше, щоб дитина добре запам'ятала дорогу (на випадок, якщо згодом ходитиме або повертатиметься зі школи самостійно). А

також-щоб розрахувати, яку кількість часу займає дорога до школи, спокійним кроком, без поспіху та страху спізнитися.

Проводити тренування збору до школи

Нехай майбутній першокласник навчиться самостійно готуватися до навчального дня: одягати форму, складати рюкзак. Батьки повинні показати, що і куди класти, щоб у портфелі легко можна було знайти необхідну річ.

Прокидатися раніше

Щоб дитина не позіхала на першому уроці, доведеться змінити її розпорядок дня-і поступово привчити вставати раніше. Місяця до початку занять вистачить, щоб вона звикла до нового розкладу без стресу для організму. Це важливо, якщо є маленький «соня», якого вранці важко розбудити.

Навчити дитину розпізнавати час

У дитячій кімнаті повинен бути годинник. Важливо, щоб дитина поступово навчилася правильно розпоряджатися своїм часом- для виконання домашнього завдання, для ігор, відпочинку та інше.

Не лякати школою та поганими оцінками

Навіть якщо дитина не слухається або погано поводить, не варто її лякати (хоч і з метою виховання) фразами на зразок «скоро почнетесь доросле життя», «у школі тебе навчать, як поводитися», «якщо не будеш слухатися, учителька тебе покарає» тощо. А також нехай дитина завжди знає, що в школу вона іде по знання, а не по оцінки.

розкладу без стресу для організму. Це важливо, якщо є маленький «соня», якого вранці важко розбудити.

10 речей, які повинні зробити батьки напередодні 1 вересня

- Малюк, швидше за все, буде хвилюватися і сам прокинеться вдосвіта. Прикрасьте його кімнату повітряними кульками.
- Багато хто з батьків вважає, що подарунків цього дня робити не обов'язково. Між тим яскравий згорток поруч із подушкою трохи розвіє дитячі хвилювання і, з іншого боку, підкреслить важливість події.
- Звичайно ж, ранець із потрібними речами ви разом з дитиною склали ще тиждень тому. Напередодні 1 вересня варто ще раз зазирнути до нього... і покласти туди якусь дрібничку: чи то кумедний ластик, чи незвичайний олівець. Дитина зрадіє, побачивши таку знахідку!
- На весь сьогоднішній день забороніть собі повчати дитину, не хмуртеся, не гнівайтеся, не обурюйтеся і не підвищуйте голос!
- Відкладіть усі справи! Коли малюк вперше переступить шкільний поріг, вимаєте бути поруч із ним.

- Скажіть своєму першокласнику, який він має чудовий вигляд.
- Зустрічаючи дитину зі школи, розпитайте її, як пройшов перший день. Поцікавтеся, що вона робила, і обов'язково похваліть за те, що вона трималася впевнено (навіть, якщо вона вмудрилася щось загубити).
- Увечері влаштуйте святковий чай. З такого приводу запросіть бабусь, дідусів – їм також буде приємно привітати першокласника.
- Сподіваємося, ви не забудете сказати дитині, як сильно ви її любите.
- Засинаючи, дайте собі слово бути стосовно дитини й надалі такими ж спокійними та уважними, як сьогодні!

Екіпірування майбутнього першокласника

Одна з важливих проблем для батьків майбутніх першокласників – як екіпірувати свою дитину. Гігієністи вважають, що дитячий одяг повинен бути легким, м'яким, раціонально сконструйованим. Самопочуття дитини у великій мірі залежить від властивостей матеріалів, з яких виготовлено одяг. Кращі тканини для виготовлення дитячої білизни – бавовняні, а з синтетики-віскоза. Вироби з нейлону, капрону й інших штучних волокон бажано виключити.

Не менш важливо правильно підібрати взуття дитині. Стопа малюка легко може деформуватися, тому взуття не повинно її стискати, порушуючи крово- і лімфообіг, перешкоджаючи природному зростанню ноги. Купуючи взуття, пам'ятайте: довжина сліду повинна бути більше стопи перед пальцями на 10 мм.

Важливе значення для правильного розвитку і зростання ноги має підошва. Невеликий каблук обов'язковий. Його висота для молодших школярів становить 5-10 мм.

Не останнє місце в екіпіровці майбутнього першокласника займає питання про те, у чому носити шкільне приладдя. Що вибрати: портфель, сумку з плечовим ременем або ранець? Наша порада – ранець або модний у дітей і підлітків рюкзак.

Вибираючи портфель або ранець пам'ятайте наступне:

1. Для малюків краще саме ранець із жорсткою спинкою. Крім того, на якісних ранцях присутній напис «ортопедичний» і спинка має рельєфну поверхню. Лямки портфеля повинні бути достатньо широкими (5-6 см). Такий варіант дозволяє оптимально розподілити навантаження на хребет, щоб не допустити сколіозу. У деяких моделях на бретелях і на спині є спеціальні подушечки, щоб бретелі не врізалися в дитячі плечі.
2. Непогано, якщо на ранці є світловідбиваючі елементи- вони робляться з

міркувань безпеки. У сутінках їх добре видно на дорозі.

3. Ручка з м'якої гуми міцніше, ніж звичайна, прошита. Саме за неї малюк буде тримати свій ранець, до того ж її легше продезинфікувати.

4. Застібки повинні бути міцними, але при цьому не дуже тугими, щоб дитина сама могла легко з ними впоратися.

5. Зверніть увагу на вагу рюкзака. На етикетці зазвичай це вказують: в середньому рюкзаки з ортопедичною спинкою важать 1-1,2 кг, але існують і полегшені моделі – близько 0,5- 0,8 кг. Чим він буде легший, тим краще. Вага рюкзака зі шкільним приладдям для учня першого – другого класу, згідно з санітарно- гігієнічними нормами, має становити не більше 1,5-2 кілограми.

"Як обрати школу?": Поради батькам

Як обрати відповідну школу для учня? На що звернути увагу при виборі навчального закладу? Яка інформація може допомогти з вибором навчального закладу? Чи є статистика щодо ЗНО показником хорошої школи?

Складно сперечатися з тим, що освіта в нашому столітті критично необхідно. Більш того, в умовах популяризацію середньої та вищої освіти, попит швидше йде на фактичні знання і вміння, вміння широко мислити, знаходити незвичайні рішення звичних задач. Школа - це один з важливих етапів, який дозволить розвинути здібності дитини, закласти надійний фундамент знань, на який молода людина зможе спертися і в майбутньому. Ми поговоримо про раціональний вибір школи для дитини.

Розумний вибір: основні вимоги до школи

Перш ніж обирати навчальний заклад, ми повинні визначитися з відповіддю на питання: «Чого ж ми чекаємо від школи?» і «Чого в школі бути не повинно».

Для чого нам потрібна школа?

У кожної сім'ї буде своє (а можливо і не одне) думку з цього приводу, але ми спробуємо виділити кілька пунктів, з якими погодиться більшість:

- розвиток когнітивних здібностей, уміння зосереджуватися, запам'ятовувати, засвоювати і проектувати нову інформацію, навички самоорганізації;
- формування твердого базису знань з основних дисциплін;
- соціалізація дитини, розвиток соціальних навичок, вміння вести себе в колективі та суспільстві;
- розкриття спортивного, творчого та інтелектуального потенціалу дитини, профорієнтація;
- отримання документа про освіту;
- адекватних і безпечних умов для дітей;

І хоча частина пунктів багато батьки можуть вважати зайвими, або такими, які не є завданнями школи, повинні вирішуватися в індивідуальному порядку кожною сім'єю. Але, навіть у цьому випадку, наявність таких можливостей у навчальному закладі не закриває інші варіанти і можливості для молодшої людини (наприклад, в секціях, клубах інтелектуального розвитку, творчих студіях або спеціалізованих спортивних школах).

Чого в школі не повинно?

Другим списком потрібно позначити, чого в школі бути не повинно, на підставі існуючих тенденцій і побоювань батьків:

- «паличної» дисципліни, превалювання придушення над мотивацією;
- некваліфікованих або проф. непридатних вчителів;
- булінгу, цькування, агресивного і нездорового середовища;
- корупції, «блату» і незаконних персональних преференцій;
- невідповідних або небезпечних умов для дітей.

Цей перелік виглядає досить абстрактним, це пов'язано з тим, що в кожному навчальному закладі можуть бути свої прояви подібних проблем.

Три принципи вибору навчального закладу

Думайте про майбутнє, а обирайте на найближчу перспективу

Сучасний світ дуже мінливий, в наш час події відбуваються настільки щільно і стисло, що ми не можемо до кінця бути впевненими «яке завтра нас чекає». Хороша школа з кваліфікованими педагогами може за 12 років зазнати фантастичних змін, стати своєю повною протилежністю. В таких умовах дуже важливо щоб дитина отримала все необхідне вже завтра, а не у віддаленій, примарній перспективі, за яку ніхто крім вас відповідальності не несе.

Простий приклад

У вас дитина молодшого шкільного віку. Ви знаєте, що в школі N кращий викладацький склад для середніх класів, а в школі X кращі Молодші класи. У цьому випадку раціонально віддати дитину в X, а до середніх класів подумати де вчитися далі.

Сенс в тому, що за час навчання перспективна середня школа «N» може значно змінитися, в ній зміниться керівник, піде кілька викладачів, виявляться переповнені класи. У разі якщо очікування не виправдаються, ваша дитина вже отримає гарну початкову освіту.

Дивіться на краще, припускайте найгірше, але вибирайте гарантоване

У більшості випадків батьки не зможуть заздалегідь дізнатися про всі недоліки школи. Навчальні заклади рідко зацікавлені в демонстрації своїх слабких сторін і недоліків. З іншого боку, в існуючих умовах і переваги можуть бути сильно перебільшені. При наявності хоча б п'яти варіантів, працюючі люди навряд чи зможуть особисто вивчити школи, опитати вчителів і вже учнів дітей (і їх батьків). Це означає що інформація спочатку буде неповною.

Оптимальним варіантом буде вибір на основі вже наявних результатів, чітких і прозорих методів, якими високі показники досягаються. Гарантована «четвірка» часто краще гіпотетичної «п'ятірки» в оточенні учнів-трієчників. Все недостатньо обгрунтовані і перевірені моменти краще відразу не записувати в переваги (можливо навіть віднести до проблемних моментів).

Іншими словами, якщо ви не можете прийти і поїсти в шкільній їдальні, але вас запевняють, що там працюють найкращі кухарі міста – це підозріло. Якщо адміністрація говорить одне, а інші учні та їхні батьки абсолютно інше-це підозріло подвійно.

Простий приклад

Школи «А» іноземна мова вивчається одна година на тиждень, вона не може похвалитися результатами випускників на олімпіадах (і інших заходах). Школа «Б» вивчає іноземну мову три рази на тиждень, має стабільні

результати різних класів на олімпіадах. Школа«в » вивчає іноземну мову чотири рази на тиждень, проте результативність на олімпіадах невелика.

Опустивши інші умови, вибір тут лежить між «Б» і «Я» з перевагою в сторону «Б». Однієї години в день явно недостатньо для формування глибоких знань і навичок. Навіть якщо припустити, що школа «А» в попередньому році перемогла на Олімпіаді, це може виявитися приватним успіхом однієї дитини, а не самої школи.

Чому вибір між «Б» і «Я», коли результати вище в школі «Б»? Справа в тому, що успіхи в олімпіадах лише непрямий показник. Він залежить від активності школи в цьому напрямку, на них зазвичай відправляють кращих учнів, коли середній рівень в класі може помітно відрізнятися. На практиці можуть бути ситуації, коли в школу «Б» приходять діти із знаходиться поруч спеціального садка з вивченням іноземної, а тому результати порівняння можуть бути неточні.

Розглядайте всі варіанти

Багато батьків обмежуються школами за місцем проживання (у яких згідно НУШ їх зарахували автоматично), або розглядають «найближчі» варіанти. Бувають випадки, коли гідних шкіл, при таких обмеженнях, просто немає, а вибрати доводиться між «погано» і «дуже погано». Щоб не опинитися у відомій дилемі, краще заздалегідь дізнатися всі доступні дитині і його батькам варіанти.

Враховуйте всі можливості

Ще одним не очевидним варіантом, є дистанційне навчання. Навіть якщо ви живете в невеликому місті, де задовольняють ваші потреби шкіл просто немає, ваша дитина зможе одержати освіту дистанційно. Така практика з'явилася відносно недавно, але вже встигла добре зарекомендувати себе в країнах ЄС, в США і Канаді, де кращі навчальні заклади обов'язково мають свої дистанційні відділення. Такий варіант добре підійде не тільки тим, хто

шукає найкращі умови, але і сім'ям, які постійно проживають за кордоном, часто переїжджають та ін

«Як вибрати школу для своєї дитини»

Існує певний алгоритм дій, які необхідно виконати **батькам**, які вибирають **школу для своєї дитини**. Пам'ятайте, що тільки послідовність і неквапливість допоможуть вам зробити дійсно правильний вибір, про який вам не доведеться згодом шкодувати.

Перше, що вам необхідно зробити - це зібрати інформацію про всі **школи**, їх статус. Почнемо з найбільш знайомої нам звичайної середньої загальноосвітньої **школи**, що має на меті, дати учням систематизовані знання основ наук, а також відповідні вміння та навички, які необхідні для отримання в подальшому професійної підготовки та вищої освіти. Принцип набору в ці **школи** - **територіальний**. **Школа** гімназія орієнтована на гуманітарну освіту. Як правило, в таких **школах** викладається не менше двох мов. Акцент ставиться на предметах філософського і культурологічного спрямування. Специфіка школи - ліцею полягає в тому, в основу навчання ставиться формування професійного самовизначення учнів. Кількість предметів, що вивчаються в ліцеї більше, ніж в звичайних загальноосвітніх **школах**. **Школа** з поглибленим вивченням будь-якого предмета, передбачає освоєння предмета за більш складною програмою. Це може бути **школа** з поглибленим вивченням іноземної мови. Необхідно звернути увагу на те з якої саме навчальній програмі проходять заняття у вашій **школі**. Дуже багато **батьків вважають**, що заняття в усіх **школах** ведуться по одній і тій же програмі, однак насправді це зовсім не так. На сьогоднішній день існує декілька державних програм навчання, офіційно затверджених міністерством освіти. Більш докладно про кожну з них можна дізнатися у директора **школи**. Державні **школи** вважаються безкоштовними, навчання в приватній **школі** часто коштує чималих грошей. Але як же визначити, наскільки хороша чи погана та чи інша **школа**? Пропонуємо увазі наших читачів кілька простих порад про те, як **вибрати хорошу школу**.

Рада №1: на дорогу до **школи** витрачаємо не більше 20 хвилин

В ідеалі дорога від будинку до **школи** повинна займати 15-20 хвилин, тому що тривалі переїзди - це небажана додаткове навантаження для **дитини**, тим більше першокласника.

Рада №2: вирушаємо в розвідку!

Збираємо відгуки про школу у батьків її учнів, на форумах. Далі вирушаємо в **обрану школу на екскурсію**.

Гуляючи по території і будівлі **школи**, звертаємо увагу наскільки там затишно, в якому стані їдальня, туалет, спортмайданчик.

Рада №3: шукаємо хорошу вчительку!

Щоб підібрати першу вчительку, варто записатися відразу на кілька співбесід (*як правило, їх проводять ті, хто набирає 1 клас*).

Поки **дитина** буде відповідати на питання, важливо звернути увагу, як вчителька поводить з малюком і як він на неї реагує.

Після проходження всіх співбесід з'ясуємо, яка вчителька сподобалася **дитині більше за інших**.

Рада №4: тестуємо **школу на безпеку**

Не завадить влаштувати **обраної школі міні-тест**: якщо охоронець безперешкодно пропустив вас в будівлю **школи**, не запитавши, до кого і навіщо ви йдете, - значить, в **школу** зможе зайти хто завгодно.

Зрозуміло, що про безпечному знаходженні **дитини в такій школі** не може бути й мови.